

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Tomasz Szanciło

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa (...) Bank (...) AG w W. Oddział w Polsce
przeciwko E. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 8 września 2020 r.,

zażalenia pozwanej

na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 maja 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z powództwa (...) Bank AG w W. Oddział w Polsce przeciwko E. S. o zapłatę na skutek apelacji Powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Od powyższego wyroku zażalenie wniosła Pozwana, zaskarżając go na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. w całości i wnosząc o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...), a

także o zasądzenie od strony powodowej na rzecz Pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych lub też pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Wyrokowi Sądu drugiej instancji Pozwana zarzuciła naruszenie: 1) art. 187 § 1 pkt 1, 1¹, 2 k.p.c. w zw., z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 321 § 1 k.p.c. i art. 383 k.p.c., 2) art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 383 k.p.c. oraz 3) art. 386 § 4 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie Powódka wniosła o odrzucenie zażalenia na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c., względnie o oddalenie zażalenia w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., uchylenie wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji oraz wtedy, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć poddaniu kontroli, czy zostało ono prawidłowo wydane we wskazanej wyżej sytuacji.

Zgodnie z jednolitym i utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w postępowaniu wywołanym zażaleniem strony, skierowanym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. przeciwko uchyleniu przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, ocenie podlega jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd odwoławczy określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Ocena ta nie obejmuje natomiast zarówno merytorycznego stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak i prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się do kwalifikacji powstałej sytuacji procesowej w kontekście przesłanek z art. 386 § 4 k.p.c. Oznacza to, że Sąd Najwyższy sprawdza jedynie, czy rzeczywiście doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., sygn. akt II CZ 79/13, niepubl., z 24 stycznia 2014 r., sygn. akt V CZ 87/13, niepubl.).

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten Sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., sygn. akt II CKN 897/97, OSNC 1999, z. 1, poz. 22; wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., sygn. akt I CKN 486/00, OSP 2003, z. 3, poz. 36). Nierozpoznanie istoty sprawy następuje zatem w tak rzadkich przypadkach, jak w razie oddalenia powództwa ze względu na błędne przyjęcie braku legitymacji procesowej, błędne przyjęcie, że dochodzone roszczenie nie jest jeszcze wymagalne albo wygasło, czy błędne uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

W niniejszej sprawie Sądy *meriti* obu instancji przyjęły, iż wypowiedzenie umowy kredytu nie powoduje zniesienia istniejącego między stronami stosunku obligacyjnego i nie zwalnia kredytobiorcy z obowiązku zwrotu otrzymanego kredytu w wysokości określonej w umowie wraz z należnymi odsetkami. Sąd Apelacyjny zasadnie przyjął, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ niewłaściwie określił przedmiot sporu, gdy tymczasem powinien był w świetle art. 316 § 1 k.p.c. orzec biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Konieczne było zatem orzeczenie w zakresie obejmującym wymagalną część zobowiązania Pozwanej, gdy tymczasem Sąd Okręgowy uznając wypowiedzenie za nieskuteczne nie dokonał oceny roszczenia, bowiem oddalił powództwo. Tym samym nie doszło do rozpoznania istoty sprawy, a zażalenie należy uznać za nieuzasadnione.

Z tych względów należało orzec jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. z art. 398²¹ k.p.c.).

jw